

EEN VERGETEN OF EEN VERZWEGEN STAKING

De april-meistaking van 1943

Op 29 april 1943 maakte de Wehrmachtbefehlshaber in bezet Nederland, generaal Christiansen bekend, dat alle leden van de voormalige Nederlandse strijdkrachten zich moesten melden voor internering in Duitsland. Deze aankondiging deed een golf van protesten ontstaan, bekend onder de naam 'De April-Meistakingen van 1943'. Met de Februaristaking van 1941 en de Spoorwegstaking van 1944/45 vormen de April-meistakingen de drie grote uitingen van volksverzet tegen de Hitler-benden. Ook Weert deed mee aan deze staking, een reden voor ons om op onderzoek uit te gaan. In het schoolboekje over de geschiedenis van Weert, geschreven door J.Henkens en A.J.Mertens is niets te vinden. Hetgeen ons niet verbaast.

In het werk van prof.Bouman over deze staking staat over Midden-Limburg het volgende:

"Een enigszins afzonderlijke positie neem de industrieplaats Weert in, met haar sterk op België georiënteerde, vrij impulsieve bevolking. Hier liet zich de invloed van de concentratie van industrie-arbeiders gelden.

De staking begon er vrijdagmorgen 30 april spontaan, gelijktijdig bij boeren, landarbeiders, fabrieksarbeiders en middenstanders. Grote bedrijven, die door de staking uitgeschakeld werden, waren Smeets Drukkerijen, de Tricotagefabrieken, Halberg's Machinefabriek en Scheepswerf en de Aluminiumfabriek. Ook de zuivelfabriek werd gesloten. Ondanks Duitse dreigementen hield de staking maandag aan, ook al werd het niet-staken van de spoorwegen opgevat als een teken dat verder verzet niet zou baten. Na enig Duits militair machtsvertoon keerde Weert dinsdag 4 mei in het gareel van een Limburgs stadje in bezettingstijd. Er werd weer gewerkt, maar langzaam en saboterend."

Het stukje van Bouman over Weert is zo uitnodigend geschreven, dat ons een nader onderzoek wel interessant leek. Daarom hebben we, om te beginnen, een staker om zijn persoonlijke belevenissen gevraagd.

Het is Wiel geworden; tijdens de staking werkzaam op de meelfabriek van Van de Venne, thans Wessanen aan de Industriekade. Hij vertelde ons, dat op het distributiekantoor, waar ook zijn aanstaande zwager werkte, veel oud-militairen waren. Deze zwager belde hem op de meelfabriek op en vertelde hem:

"Vanaf nu gaan we in staking."

Hij vertelde dit verder op het kantoor van de meelfabriek en de meesten gooiden hun pen neer en gingen naar huis.

Na vertrek van het kantoorpersoneel, ging ook het magazijnpersoneel en het gehele molenpersoneel en alles wat daar werkte naar huis.

's Avonds kwam de directeur naar hem toe om over de staking te praten. De directeur was van mening dat met staken "niks te bereiken was." Er waren ook onschuldige mensen door de Duitsers opgepakt.

Bovendien behoorde de meelfabriek tot de voedselvoorziening; er konden alleen maar ongelukken komen. De directeur had veel ontzag bij het personeel en besloten werd alle personeelsleden te bezoeken om hun te vertellen dat ze nog eens goed moesten nadenken over de staking. Want de gevolgen zouden vreselijk zijn; mensen van het melkfabriek waren al opgehaald. Ook Wiel ging met de directeur en anderen demensen met deze boodschap langs.

De volgende dag ging de meelfabriek weer draaien.

's Middags moesten alle directeurs van de Weerter fabrieken bij de Ortskommandant op het matje komen, waar ze flink de mantel uitgeveegd kregen. "Tot op een gegeven moment d'r een vroeg, van die directeurs, jamaar, waar hebt u het over, hebt u het nu over gisteren of over vandaag."

Über heute! Die heute nog
staakten, daar werden mensen
voor doodgeschoten.

Jamaar, zeiden ze, alles draait
toch weer."

Volgens Wiel zijn de meeste fa-
brieken die dag ook gaan draaien.
Uit dit kleine persoonlijke
relaas komt duidelijk naar voren,
dat de herinneringen van Wiel
anders zijn, dan datgene wat Bou-
man schrijft.

Omdat er nog zoveel mensen in
leven zijn die deze indrukwek-
kende staking in Weert hebben
meegemaakt, loont het zeker de
moeite om meer mensen te
interviewen: en zodoende een
belangrijk stuk Weerter volks-
verzet vast te leggen.